

Rečenicom na strani 211 u svojoj novoj knjizi „Vreme zmija“ Dobrica Ćosić je izvršio krivično delo izazivanja nacionalne, rasne i verske mržnje i netrpeljivosti, tvrde Komitet pravnika za ljudska prava i Helsinški odbor za ljudska prava

Dobrica Ćosić

YUCOM i Helsinški odbor za ljudska prava:

Krivična prijava protiv Dobrice Ćosića zbog izazivanja nacionalne, rasne i verske mržnje

IVANA BOGOJEV

Komitet pravnika za ljudska prava (YUCOM) i Helsinški odbor za ljudska prava podneli su Okružnom javnom tužilaštvu u Beogradu krivičnu prijavu protiv Dobrice Ćosića, u kojoj tvrde da je izvršio krivično delo - izazivanja nacionalne, rasne i verske mržnje i netrpeljivosti, saopštio je juče YUCOM. Krivičnom prijavom Ćosić se tereti i za krivično delo rasne i druge diskriminacije.

Predsednica YUCOM-a Biljana Kovačević-Vučo kaže za „Borbu“ da je krivična prijava protiv Ćosića podneta zbog navoda u njegovoj knjizi „Vreme zmija,

pišćevi zapisi 99' 2000.“ Prema njenim rečima, Ćosić je u toj knjizi na strani 211 napisao za Albance: „Taj socijalni politički i moralni talog tribalnog varvarskog Balkana uzima za saveznika Ameriku i Evropsku uniju protiv najdemokratskijeg, najcivilizovanijeg, najprosvetljenijeg, balkanskog naroda - srpskog naroda“.

Kovačević-Vučo navodi da krivična prijava nije podneta zbog celokupnog opusa Dobrice Ćosića.

„Šokirani smo njegovom rečenicom koju je napisao na 211. strani svoje knjige, a koju su ovih dana prenosili i mediji. Ta rečenica je klasična rasistička rečenica“, saopštava predsedni-

Sonja Biserko

ca YUCOM-a.

„Dve stvari su alarmantne u tom iskazu. Prvo, Ćosić njom raspiruje diskriminaciju protiv Albanaaca jasno ih određujući kao manje vredna bića koja su zaostala u razvoju. S druge strane, pisac u istoj rečenici insistira na superiornosti sopstvenog naroda kao najvrednije nacije, što je klasičan primer rasne diskriminacije“, objašnjava Kovačević-Vučo. Ona ocenjuje da se ovakvim iskazom direktno radi na raspirivanju mržnje i za njega kaže da „predstavlja koncentrat svega onog što Dobrica Ćosić radi i piše“.

U pitanju je klasično raspirivanje mržnje među etnicitetima na Balkanu, ocenjuje Vučo i dodaje da je „kao tvorac te rečenice Dobrica Ćosić opasan, jer je on autoritet za mnoge Srbe i na njegovu reč niko ne sme

Biljana Kovačević-Vučo

da ima primedbu“.

Ovom prijavom YUCOM i Helsinški odbor za ljudska prava žele, pre svega, da javno tužilaštvo reaguje na konkretnu izjavu Dobrice Ćosića. „Smatramo da javni tužilac mora da reaguje jer Ćosićeva rečenica sadrži sve elemente krivičnog dela“ kaže predsednica YUCOM-a.

Ove nevladine organizacije očekuju da će državni javni tužilac „smoći snagu i pokrenuti postupak“, postupiti nepristrasno i u skladu sa zakonskim obavezama.

„Ćosićeva rečenica sa 211. stranice i njena odredba albanskog naroda kao varvarskog, preovlađava kao opšte mesto u njegovoj novoj knjizi“, tumači Kovačević-Vučo. „Dobrica Ćosić ima pravo da ne voli SAD i da bude antievropejac, ali je krivično delo iznositi ovakve rasističke ocene o nekom narodu“, navodi ona i

dodaje da ove organizacije nemaju ništa protiv ideološkog stava ovog pisca, ali protiv jasnog krivičnog dela raspirivanja mržnje moraju da reaguju.

„Takođe je i dužnost javnog tužioca da reaguje na ovo delo raspirivanja mržnje u ratovima opterećenju zemlji“, poručuje predsednica Komiteta pravnika za ljudska prava.

Takvi tekstovi ne doprinose poverenju, već šire mržnju i propagiraju vrednosti koje su svojstvene nedemokratskim i autoritarnim režimima, ocenio je za „Borbu“ Marko Karadžić, državni sekretar u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava.

„Komitet pravnika za ljudska

prava i Helsinški odbor za ljudska prava iskoristili su sva zakonom predviđena sredstva i sada je na nadležnim organima da reaguju“, kaže Karadžić. Državni sekretar pozitivno ocenjuje reakciju nevladinih organizacija, jer, kako navodi, „svaki pojedinac u cilju očuvanja demokratskih načela, tolerancije, poštovanja ljudskih prava mora da reaguje kada postoji osnovana sumnja da su ljudska prava ugrožena ili prekršena“. Ustavom je dozvoljena sloboda izražavanja, ali je i ograničena onim slučajevima kada se njome izaziva i podstiče rasna, nacionalna, verska ili druga neravnopravnost, mržnja i netrpeljivost, podseća Karadžić.

Dispozicije i sankcije članova Krivičnog zakonika koje je, prema tvrdnjama NVO-a, Ćosić prekršio

Član 317. Izazivanje nacionalne, rasne i verske mržnje i netrpeljivosti stav (1) Ko izaziva ili raspiruje nacionalnu, rasnu ili versku mržnju, ili netrpeljivost među narodima ili etničkim zajednicama koje žive u Srbiji,

kazniće se zatvorom od šest meseci do pet godina.

Član 387. Rasna i druga diskriminacija

stav 3) Ko širi ideje o superiornosti jedne rase nad drugom ili propagira rasnu mržnju ili podstiče rasnu diskriminaciju,

kazniće se zatvorom od tri meseca do tri godine.

Da li je govor mržnje najlakši

Ćosić je svoju novu knjigu „Vreme zmija“, u izdanju Službenog glasnika, predstavio prošlog utorka na Kolarčevom univerzitetu u Beogradu. Za bezbednost skupa brinu je veliki broj uniformisanih policajaca na Studentskom trgu.

Urednik Ćosićeve knjige Gojko Tešić je svoje obraćanje na promociji dela započeo rečima „govor istine je najteži“.

Da li je, zbog toga, govor mržnje najlakši? Iako ima stav prema Albancima koji je materijalizovan na 211. stranici, Dobrica Ćosića ne sprečava ništa da nekoliko sati uoči bombardovanja kupuje krompir i pomorandže „kod pijlarsa Šiptara“, kako piše u svojim poslednjim zapisima.

Knjiga „Vreme zmija“ predstavlja Ćosićeve dnevničke zapise od 21. marta 1999. do 1. januara 2000. godine.